

Bewegingsonderwijs, de grootste sport van Nederland

Bewegingsonderwijs, de grootste sport van ons land, heeft te weinig inbreng bij de realisatie van sportaccommodaties. Dit geldt voor buitensportaccommodaties, maar vooral voor binnensportaccommodaties. Bewegingsonderwijs is een 'sport' die in 2022 door ongeveer 2.625.000 leerlingen werd beoefend. Gemiddeld twee maal per week en ongeveer 95 minuten per week. Het wordt tijd om certificering van sportaccommodaties voor bewegingsonderwijs aan de KVLO over te laten. | Folkert Buitert & Odin Wenting

Docenten bewegingsonderwijs en de KVLO dienen altijd en expliciet betrokken te worden bij het bepalen van de juiste vorm, afmetingen, inrichting en inventaris van sportaccommodaties. Dat is nu niet het geval, sterker nog, NOC*NSF en VSG stellen dat zij gaan bepalen waar sportaccommodaties aan moeten voldoen. KVLO wordt niet genoemd, terwijl ruim een derde van de gebruikte uren van indoor sportaccommodaties uren voor bewegingsonderwijs zijn.

Cijfers 2022

Het aantal leerlingen van 2.625.000 in 2022 bestaat uit:

- Primair onderwijs: 1.474.760
- Voortgezet onderwijs: 941.501
- Bol (mbo) 1e en 2e jaar: 208.500

De berekening voor bol is een inschatting op basis van het totaal aantal bol-leerlingen in 2022 van 347.500, waarvan ten minste 60 procent in de eerste twee leerjaren. Bron voor deze gegevens is <https://www.ocwincijfers.nl/sectoren/>. De cijfers van 2022 zijn gebruikt, omdat daarvan alle gegevens beschikbaar zijn.

Dat bewegingsonderwijs de grootste 'sport' van Nederland is, als het gaat om het aantal deelnemers, wordt bevestigd door de cijfers uit het rapport Zo sport Nederland, trends en ontwikkelingen in sportdeelname 2022 van NOC*NSF, zie <https://nocnsf.nl/media/xm1aawtw/zo-sport-nl-2022-def-nieuw.pdf>.

Uit deze cijfers blijkt dat fitness na bewegingsonderwijs de grootste deelname kent met ruim 2,5 miljoen

sporters. Het is niet bekend of hierbij is uitgegaan van het aantal abonnementen of het aantal actieve deelnemers. Na fitness komt wandelen met bijna 2,4 miljoen deelnemers. De focus ligt in dit rapport blijkbaar op de in verenigingsverband georganiseerde sport en commercieel aangeboden sport. Het is opvallend dat de term bewegingsonderwijs niet voorkomt in dit rapport.

Analyse 2022

Op grond van bovenstaande gegevens over leerlingenaantallen en de voorgeschreven aantallen minuten bewegingsonderwijs is berekend wat dit betekent voor het aantal benodigde sportruimten voor bewegingsonderwijs. Die sportruimten kunnen gymzalen, zaaldelen van een sportzaal of haldelen van een sporthal zijn. Tabel 1 laat stapsgewijs de opbouw zien.

De gemiddelde groepsgrootte is gebaseerd op cijfers van Ouders & Onderwijs en de rijksoverheid. Het gemiddelde dat zij noemen is 23-25 leerlingen per groep, afhankelijk van het type onderwijs. De minuten bewegingsonderwijs zijn gebaseerd op actuele wetgeving, richtlijnen van de inspectie van het onderwijs en

Tabel 1 Berekening aantal benodigde sportruimten voor bewegingsonderwijs

Type onderwijs	Primair onderwijs	Voortgezet onderwijs	bol (mbo) 1 ^e en 2 ^e jaar	Totaal
Aantal leerlingen	1.474.760	941.501	208.500	2.624.761
Gemiddelde groepsgrootte	23	25	25	
Aantal groepen	64.120	37.660	8.340	110.120
Minuten bewegings-onderwijs per week	90	115	50	
Aantal weken per jaar	40	30	30	
Totaal aantal minuten bewegingsonderwijs per jaar	230.832.000	129.927.000	12.510.000	373.269.000
Totaal aantal uren bewegingsonderwijs per jaar	3.847.200	2.165.450	208.500	6.221.150
Aantal uren bewegings-onderwijs per sportruimte per week	30	35	35	
Maximaal aantal uren bewegingsonderwijs per sportruimte per jaar	1.200	1.050	1.050	
Aantal benodigde gymzalen, zaaldelen en haldelen	3.206	2.062	199	5.467

Tabel 2 Aantal sportaccommodaties, sportruimten en gebruiksuren 2020

	Sporthallen	Sportzalen	Gymzalen	Totaal
Aantal	1.500	700	4.500	6.700
Sportruimten per accommodatie	3	2	1	
Totaal aantal sportruimten	4.500	1.400	4.500	10.400
Gemiddeld aantal gebruiksuren per jaar	2.000	1.800	1.400	
Totaal aantal gebruiksuren per jaar	9.000.000	2.520.000	6.300.000	17.820.000

gegevens over bewegingsonderwijs in het mbo.

Voor voortgezet onderwijs en bol (mbo) wordt uitgegaan van tien weken bewegingsonderwijs buiten. Voor de berekening is het aantal weken buiten sporten neutraal, omdat is gekeken naar de benodigde beschikbaarheid op ieder moment.

In 2022 waren er 5.467 sportruimten nodig voor bewegingsonderwijs. De berekeningen kunnen +/- vijf procent afwijken. Afgerond zijn ten minste 5.500 sportruimten voor bewegingsonderwijs nodig.

Aandeel bewegingsonderwijs in gebruik indoor sportaccommodaties

Volgens het Mulier Instituut waren er in Nederland in 2020 ongeveer:

- 1.500 sporthallen
- 700 sportzalen
- 4.500 gymzalen

Bron: Rapport

Binnensportaccommodaties in Nederland (2020), zie <https://www.mulierinstituut.nl/publicaties/25976/binnensportaccommodaties-in-nederland/>

Als je er vanuit gaat dat een sporthal drie haldelen heeft, een sportzaal 2 zaaldelen heeft en een gymzaal een zelfstandige sportruimte is, dan kom je uit op 10.400 te gebruiken sportruimten. Dat lijkt meer dan genoeg, als die sportaccommodaties zich allemaal op de juiste locatie bevinden en als ze allemaal bruikbaar zijn voor bewegingsonderwijs. Behoudens lichte groei, is aannemelijk dat deze aantallen in 2022 niet in belangrijke mate zijn gewijzigd ten opzichte van 2020.

Volgens hetzelfde rapport is het gemiddeld aantal gebruiksuren van de sportaccommodaties per jaar in 2020:

- sporthallen 2.000 uur
- sportzalen 1.800 uur
- gymzalen 1.400 uur

Deze gegevens zijn weergegeven en vertaald naar het aantal gebruiksuren van indoor sportruimten in 2020 in tabel 2. Afgerond komen we uit op 18.000.000 gebruiksuren. Het is aannemelijk dat dit niet aanzienlijk afwijkt van 2022.

Als we de totale uren aan benodigd bewegingsonderwijs uit de eerste tabel van afgerond 6.250.000 delen door afgerond 18.000.000 uit de tweede tabel, dan is de conclusie dat het bewegingsonderwijs ruim een derde van het totaal aan gebruiksuren van sportruimten voor haar rekening neemt.

Volgens het rapport het Mulier Instituut vindt bewegingsonderwijs vooral plaats in gymzalen. Dit is al lang niet meer overal het geval. De trend om sportzalen en sporthallen overdag en 's avonds in te zetten voor zowel bewegingsonderwijs als verenigingssport en andere activiteiten zal doorzetten om een hoger gebruik van beschikbare en nieuwe sportaccommodaties te realiseren.

KVLO certificeert voor bewegingsonderwijs en niemand anders

Het belang van het bewegingsonderwijs, de grootste sport in Nederland, wordt onderschat. De kennis en ervaring van duizenden professionals die in dit vakgebied werkzaam zijn, wordt soms niet en meestal nauwelijks gebruikt. Dit moet veranderen.

Het uitgangspunt is immers dat de eisen en wensen van de gebruiker bepalend zijn voor wat er wordt gerealiseerd.

De KVLO als vertegenwoordiger van die professionals moet sportruimten certificeren als deze geschikt zijn voor bewegingsonderwijs en niet anderen. Het ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap, de VNG, de VSG en NOC*NSF dienen dat als uitgangspunt te nemen. ●



Contact

folkertbuit@gmail.com

info@odinwenting.nl

Folkert Buit is programmamanager multifunctionele accommodaties

Odin Wenting is sporttechnisch en bouwkundig adviseur sportaccommodaties

Kernwoorden

grootste sport, bewegingsonderwijs, KVLO, professionals,